

Na Ústředním hřbitově města Brna vznikl památník dárčům těl. Lékařská fakulta Masarykovy univerzity jim vzdává trvalou úctu

3.11.2025 - | Masarykova univerzita

Lékařská fakulta postavila památník dárčům těl. Bude sloužit jako místo posledního odpočinku těch, kteří se rozhodli věnovat po smrti své tělo pro účely výuky lékařů. Jeho výstavbu podpořili také studenti.

Na Ústředním hřbitově města Brna stojí nový památník. Jeho význam prozrazuje logo MED MUNI a latinský nápis Mortui vivos docent. Stejně motto – v překladu Mrtví učí živé – lze najít také na chodbách Anatomického ústavu Lékařské fakulty Masarykovy univerzity, která se o vybudování památníku zasadila. Jedná se o památník dárčům těl, tedy všem, kteří se rozhodli věnovat po smrti své tělo pro účely výuky lékařů a výzkumu. Jeho odhalení 3. listopadu, při příležitosti každoroční piety za dárce těl, bylo symbolickým završením šest let trvající iniciativy, kterou spolu s anatomickým ústavem prosazoval brněnský Spolek mediků.

„Znalosti anatomie lidského těla pro lékaře představují naprostý základ. Jako předmět se přitom navzdory technologickému pokroku a moderním výukovým pomůckám vyučuje desítky let prakticky stejně. Jen díky dárčům se můžou studenti seznámit s reálným tělem a poznávat jeho anatomické struktury a orgánové uspořádání,“ říká docent Marek Joukal, přednosta Anatomického ústavu Lékařské fakulty Masarykovy univerzity, který s myšlenkou na stavbu památníku, inspirovan počinem Vídeňské univerzity, přišel. A brzy pro ni získal nejen vedení fakulty, ale i studenty, podporu vyjádřily i další instituce, včetně města Brna.

To prostřednictvím Správy hřbitovů města Brna fakultě přenechalo opuštěné hrobové místo na Ústředním hřbitově města Brna, na němž stál památkově chráněný náhrobek rodiny Bašných. Za účelem získání financí na jeho proměnu Spolek mediků v průběhu uplynulých let uspořádal sérii benefičních akcí od koncertů po dražbu vlastních výtvarných děl, pomohla i veřejná sbírka na platformě Donio. „Těšilo mě sledovat, jak silnou odezvu projekt vyvolal napříč komunitou – od studentů po zkušené lékaře z celé republiky. Je to důkaz hlubokého respektu k dárčům i uznání významu anatomie pro lékařskou profesi,“ dodává Joukal.

Ač památníky pro dárce těl nejsou ve světě neobvyklé, podoba toho brněnského ve formě vsypové hrobky je unikátní. Brněnští medicí tak získali nejen místo, kam mohou při pietě na znamení úcty k dárčům položit symbolický věnec, do hrobky budou ukládány zpopelněné pozůstatky dárců. „Těla, která se k nám dostanou, jsou po využití ke studijním a výzkumným účelům zpopelněna v krematoriu, a pokud si dárce nepřeje, aby byl popel předán pozůstalým, nebo už pozůstalé nemá, je rozprášen na rozptylové loučce,“ přibližuje praxi Joukal. „Pohřbívání rozptylem je však příliš anonymní. Díky památníku v podobě hrobky tak mají dárci jasně identifikovatelné místo svého posledního odpočinku, které je vyjádřením naší úcty a vděku za jejich ušlechtilý dar.“

Hrob rodiny Bašných

Památník se nachází v centrální části Ústředního hřbitova města Brna, na místě původní hrobky

rodiny Bašných (skupina 61, řada 1, číslo hrobu 128-130), kterou Lékařská fakulta Masarykovy univerzity získala symbolickým převodem od Správy hřbitovů města Brna. Náhrobek s dominantní bronzovou sochou truchlící ženské postavy je dílem sochaře Jana Laušmana, jehož konzervativní styl vycházející z romantismu a neoklasicismu odrážel vkus zámožnějších obyvatel města v první třetině dvacátého století. V roce 1958 byl náhrobek náležící původně významnému rodu řezníků a uzenářů prohlášen za kulturní památku. Proměna místa spočívala ve zbudování hrobky s vsypem, otočení kamenných bloků náhrobku, jejich opracování a osazení novými nápisy a provedení patiny na kovové plastice.

<https://www.muni.cz/pro-media/tiskove-zpravy/na-ustrednim-hrbitove-mesta-brna-vznikl-pamatnik-darcum-tel-lekarska-fakulta-masarykovy-univerzity-jim-vzdava-trvalou-uctu>